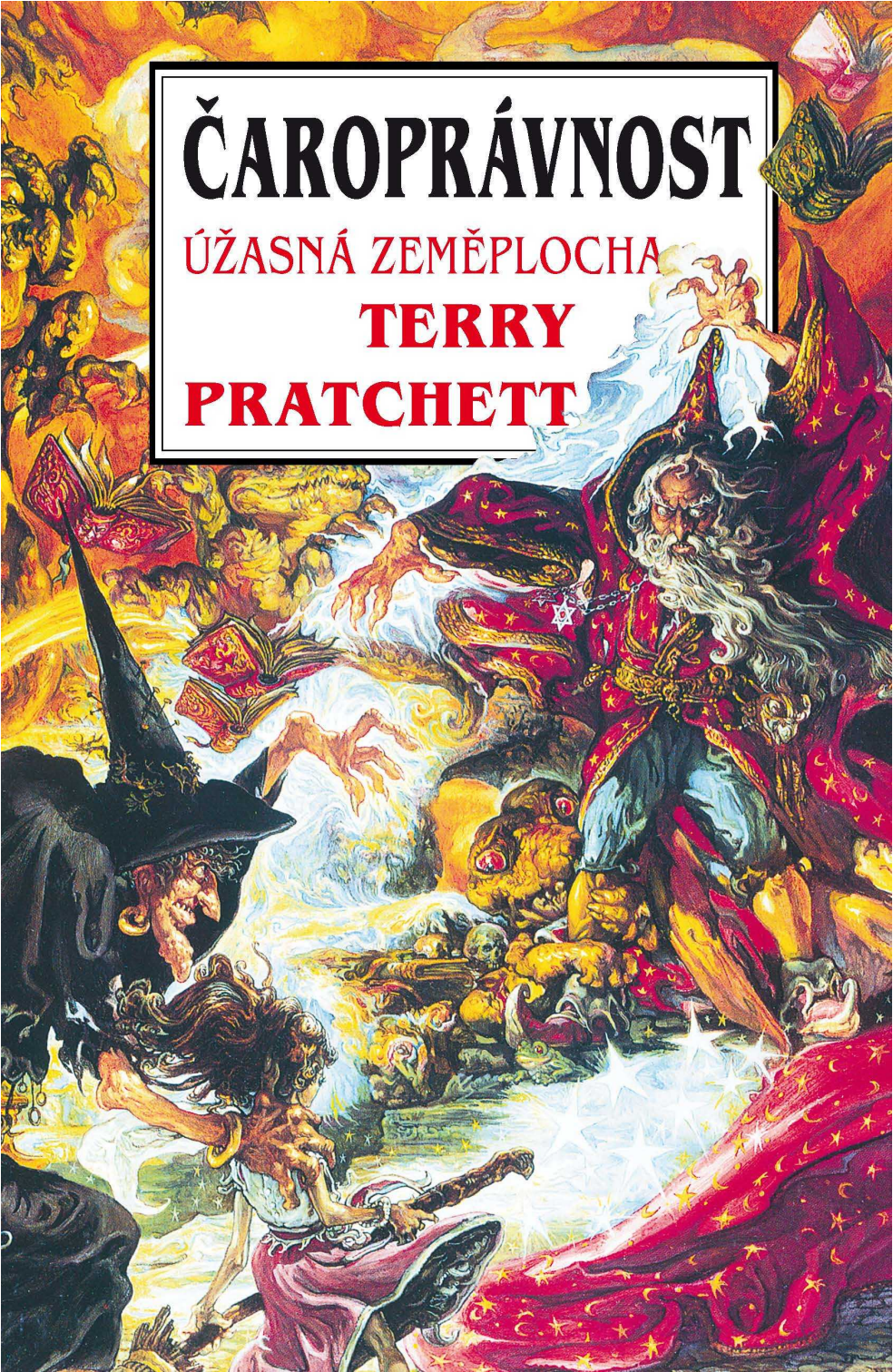

ČAROPRÁVNOST

ÚŽASNÁ ZEMĚPLOCHA

TERRY

PRATCHETT

ČAROPRÁVNOST

Copyright © 1987 by Terry Pratchett
Translation © 1994 Jan Karkov
Cover art copyright © 1987 by Josh Kirby

Všechna práva vyhrazena. Žádnou část této knihy není
dovoleno použít nebo jakýmkoliv způsobem reprodukovat
a šířit bez souhlasu nakladatele.

ISBN 978-80-7197-506-9

*Upřímný dík Neilu Gaimanovi, který
nám zapůjčil poslední existující kopii
Liber paginarium fulvarum,
a hodně pozdravů
všem z prázdninového klubu
H. P. Lovecrafta.*

*Byl bych rád, kdyby čtenář pochopil,
že tato kniha není pošahaná. Pošahaní jsou
jenom přihlouplí zrzouni v bláznivých
veselohrách z padesátých let.*

Ne, není ani potrhlá!

Tohle je povídání o tom, kam mizí magie, ale především, a to je mnohem důležitější, odkud se bere a proč, i když nebudeme předstírat, že známe odpověď na všechny tyhle otázky.

Jenže na druhé straně to pomůže vysvětlit, proč se Gandalf nikdy neoženil a proč byl Merlin muž. Je to totiž povídání o sexu, i když ne právě o tom vrcholovém, atletickém nebo divokém, ve smyslu „spočítejte nohy a dělte je dvěma“, pokud se ovšem autorovi jeho hrdinové nevymknou z rukou. Mohli by.

Ale především je to povídání o světě. Tady ho máte. Dávejte dobrý pozor, speciální efekty jsou dost drahé!

Zazní basový tón. Je to hluboký vibrující zvuk, který naznačuje, že se může každým okamžikem rozeznít dechová sekce fanfárou na oslavu vesmíru, protože scéna se odehrává v hluboké černi vesmírného nekonečna, kde jen tu a tam září skupinka drobných hvězd jako lupy na božích ramenou.

Pak se nám to pomalu vysune do zorného pole nad čelem, větší než ten největší, odpudivě pancéřovaný mezihvězdný křížník, přesně podle představ špičkového výrobce sedmdesátimilimetrových filmů: želva dlouhá šestnáct tisíc kilometrů. Je to Velká A'Tuin, jedna z výjimečně vzácných astrocheloní z vesmíru, kde věci jsou méně tím, co je běžné, a víc tím, co si lidé představují. Na hřbetním krunýři zjizveném nárazy meteoritů nese čtyři gigantické slony, na jejichž mohutných ramenou spočívá obrovský kotouč Zeměplochy.

Jak se mění úhel pohledu, objevuje se nám pomalu před očima celý ten svět, ozářený malým sluncem, které kolem něj

obíhá. Vidíme světadíly, souostroví, moře, pouště, pohoří, a dokonce i nevelkou ledovou čepičku ve Středu Plochy. Obyvatelé téhle planety, jak je na první pohled jasné, se nezabývají takovými nesmysly, jako je teorie o kulatosti vesmírných těles. Jejich svět, obklopený oceánem, který padá přes Okraj planety v nekonečném krajopádu, je kulatý a plochý jako nějaká geologická pizza, na které ovšem chybějí ančovičky.

Takový svět, který existuje jen proto, že i bohové si občas rádi zažertují, je místo, kde magie přežívá. Ale ano, máte pravdu, sex také.

Procházel bouří a na první pohled bylo zřejmé, že je to mág, jednak proto, že na sobě měl dlouhý plášť a v ruce vyřezávanou hůl, ale především z toho důvodu, že se dešťové kapky zastavovaly nějaký metr nad jeho hlavou a měnily se v páru.

Tady nahoře v horách Beraní hlavy byly bouře nezapomenutelné. Byla to krajina plná rozeklaných hřebenů, hustých pralesů a úzkých říčních údolí, tak hlubokých, že sotva se tam světlo dostalo, už muselo rychle zmizet. Potrhaná mračna visela na nižších vrcholech kolem horské stezky, po které se pachtil a klouzal mág. Několik horských koz k němu s mírným zájmem obrátilo kosé oči. Jenže horské kozy většinou zaujalo kdeco.

Mág se občas zastavil a vyhodil do vzduchu vyřezávanou magickou hůl. Vždycky padla, tak že její špička ukazovala stejným směrem, mág zklamaně vzdychl a pokračoval ve své úmorné cestě.

Bouře pobíhala po horách na bleskových nohách, řvala a burácela.

Mág zmizel v záhybu stezky a horské kozy se vrátily ke svému mokrému žrádlu.

Jenže vzápětí je přilákalo něco jiného a jako na povel zvedly hlavy podruhé. Ztuhly, oči se jim rozšířily a nozdry pracovaly jako o závod.

Bylo to zvláštní, protože na stezce nebylo vůbec nic vidět.

Jenže kozy pomalu otáčely hlavy, dokud to nezmizelo za ohy-
bem stezky.

V úzkém údolíčku mezi dvěma příkrými stráněmi porostlými
hustým lesem se krčila malá vesnička, kterou nezachycovala ani
ta nejpodrobnější mapa hor. Byla tak malá, že měla co dělat,
aby se objevila alespoň na mapě vesnice.

Ve skutečnosti to bylo jedno z těch míst, která jsou na světě
jenom proto, aby z nich mohl někdo pocházet. Takových míst
je vesmír doslova plný – ukryté vesničky, větrem profukovaná
malá městečka pod nekonečnou oblohou, opuštěné sruby v mra-
zivých horách, které se do historie zapíší jako ta nejobyčejnější
místa na světě, ve kterých se ovšem začne dít něco neobyčejné-
ho. Často si všimnete jen malé pamětní desky, která oznamuje,
že proti veškeré gynekologické pravděpodobnosti se tady v pat-
ře narodil někdo slavný.

Když mág přešel úzký můstek nad vzdutým potokem a zamířil
k místní kovárně, ztrácely se domky napůl v hustých kotoučích
mlhy. Ty dvě věci spolu ovšem nijak nesouvisely, protože mlha
by stejně vytvářela husté kotouče – byla to zkušená mlha a tvor-
bu hustých kotoučů pozvedla na úroveň dokonalého umění.

Kovárna byla samozřejmě plná lidí. Kovárna je totiž místo,
kde zaručeně najdete pěkný oheň a někoho, s kým si můžete
popovídat. V teplém pološeru poposedávalo několik vesničanů,
ale když se objevil čaroděj, rychle se plni zvědavosti a očekávání
narovnali a pokusili se, většinou bez valného úspěchu, vypadat
aspoň trochu inteligentně.

Kovář nepovažoval za nutné chovat se tak podlézavě. Kývl
mágovi na pozdrav, ale byl to pozdrav mezi dvěma rovnými,
nebo alespoň to kovář to tak cítil. Koneckonců, každý trochu
slušný kovář měl víc než jen letmou znalost magie. Rozhodně
si to o sobě většina kovářských mistrů myslela.

Mág se uklonil. Bílá kočka, která do té chvíle spala vedle
výhně, se vzbudila a upřeně ho pozorovala.

„Jak se jmenuje tohle místo, pane?“ zeptal se mág.

Kovář pokrčil rameny.

„Kyselá Prdel,“ odpověděl.

„Kyselá –?“

„Prdel,“ opakoval kovář a jeho tón varoval každého, kdo by chtěl to nezvyklé jméno komentovat.

Mág chvílku přemýšlel.

„To je jméno, za kterým se jistě skrývá zajímavý příběh,“ prohlásil nakonec. „Kdyby to bylo za jiných okolností, moc rád bych si ho poslechl. Ale teď potřebuji mluvit především s tebou, kováři, a to o tvém synovi.“

„O kterém?“ zeptal se kovář a přihlížející sousedé se začali vesele pochechtávat.

Mág se usmál. „Máš jich sedm, že? A ty sám jsi byl osmým synem v pořadí, nebo ne?“

Kovářovi trochu ztuhly rysy. Otočil se k ostatním.

„Víte co? Venku už přestává pršet,“ zabručel. „Vypadněte odsud. My tuhle s panem –“ se zvednutým obočím se tázavě zadíval na mága.

„Podomní Kšaft,“ odpověděl mu mág.

„Já a pan Kšaft si potřebujeme o něčem popovídat.“ Jen tak neurčitě mávl kladivem a sousedé se jeden po druhém vytráceli. Všichni se dychtivě ohlíželi přes rameno pro případ, že by mág udělal něco zajímavého.

Kovář vytáhl zpod ponku pár stoliček, z police za sudem s vodou vzal láhev a nalil dvě malé skleničky křišťálově čiré tekutiny.

Oba muži chvíli seděli mlčky a pozorovali déšť a mlhu, která se v kotoučích převalovala kolem můstku. Pak se ozval kovář: „Vím, kterého syna myslíš. Stará Bábi je právě nahoře u mé ženy. Osmý syn osmému syna, jasně. Už mě to napadlo, ale abych řekl pravdu, moc jsem o tom nepřemýšlel. A tu máš, čerte, kropáč! Mág v rodině, co?“

„Chápeš velmi rychle,“ přikývl Kšaft. Bílá kočka seskočila

ze svého vyhřátého pelíšku, tiše přešla podlahu, vyskočila mágovi do klína a stočila se tam do klubíčka. Nepřítomně ji pohladil hubenými prsty.

„A tu máš, čerte, kropáč!“ opakoval znovu kovář. „Mág v Kyselé Prdeli, co?“

„Možná, možná,“ přikývl Kšaft. „Samozřejmě bude muset nejdřív absolvovat Univerzitu. Jistě bude skvěle prospívat.“

Kovář si tu představu obracel v hlavě ze všech stran a došel k názoru, že se mu výjimečně líbí. Něco ho napadlo.

„Počkej,“ řekl najednou. „Pokouším se vzpomenout, co mi to vykládal můj otec. Mág, který ví, že brzo zemře, může – jak bych to řekl – svým způsobem předat své, svým způsobem kouzelné umění svému, svým způsobem nástupci, že ano?“

„Ano, ale ještě nikdy jsem to neslyšel podat v tak dokonalé zkratce.“

„Takže vy se chystáte svým způsobem zemřít?“

„Tak, tak.“ Kočka, kterou drbal pod krkem, začala hlasitě příst.

Kovář poněkud zrozpačitěl. „A kdy to, asi?“

Mág se na okamžik zamyslel. „Asi za šest minut.“

„Oh!“

„Nelamte si tím ale hlavu,“ prohlásil Podomní Kšaft. „Já se na to docela těším, abych vám řekl pravdu. Slyšel jsem, že je to naprosto bezbolestné.“

Nad tou informací se kovář zadumal. „A kdo vám to řekl?“ zeptal se nakonec.

Mág dělal, že ho neslyší. Pozoroval most a upíral zrak na výmluvné víry, které se začaly tvořit v mlze.

„Heleďte se,“ pokračoval kovář, „Měl byste mi raději říct, jak se takový mág vychovává, víte, protože tady v okolí není žádný mág široko daleko a –“

„To se všechno vyvrbí úplně samo,“ řekl mu Kšaft příjemným tónem. „Kouzla mě dovedla k vám a kouzla se postarají i o to ostatní. Obvykle to tak bývá. Nezaslechl jsem křik?“

Kovář zvedl oči ke stropu. I přes hlasité šumění deště bylo slyšet zvuk páru zbrusu nových malých plic, které běžely na plný výkon.

Mág se usmál. „Ať ho přinesou,“ řekl.

Kočka si najednou sedla a se zájmem upřela oči na široký vchod kovárny. Ve chvíli, kdy kovář hlasitě volal směrem ke schodům do patra, seskočila kočka na zem. Pomalu a neslyšně se vydala ke dveřím a přitom předla jako pásová pila.

U paty schodiště se objevila vysoká bělovlasá žena a v náručí nesla malý uzlíček v ozdobné peřince. Kovář ji pobízela k sedícímu mágovi.

„Poslyšte –“ začala.

„Tohle je hrozně vážná věc,“ přerušil ji kovář důležitě. „Takže co teď uděláme, pane?“

Mág pozvedl svou kouzelnou hůl. Byla vysoká skoro jako on, silná jako zápěstí dospělého muže a pokrytá podivnými řezbami. Kovář se na ně podíval a zjistil, že se mu podivně proměňují a rozmazávají před očima, jako by nechtěly, aby zjistil, co jsou zač.

„Dítě se musí chytit hole,“ řekl Podomní Kšaft. Kovář přikývl a zahrabal v peřince, aby nakonec vytáhl droboučkou růžovou ručku. Opatrně ji přitáhl ke dřevu. Malé prstíky se kolem hole pevně sevřely.

„Jenže –“ začala znovu porodní babka.

„To je v pořádku, Bábi, vím, co dělám. Ona je jen taková vesnická čarodějka a vědma, pane, té si nevsímejte. Dobrá,“ pokývl potom kovář spokojeně, „drží se. A co teď?“

Mág mlčel. „Co uděláme t –“ začal kovář, ale hlas se mu vytratil. Naklonil se, aby starému mágovi lépe viděl do tváře. Kšaft se usmíval, ale čemu, to už teď mohli všichni opravdu jenom hádat.

Kovář strčil dítě zpět do náruče zoufalé Bábi. Pak s takovou úctou, jak to jen bylo možné, opatrně otevřel chladnoucí kostnaté prsty, které dosud svíraly hůl.

Pod rukou ucítil podivný, jakoby mastný povrch, podobný předmětu nabitému statickou elektřinou. Dřevo bylo téměř černé, ale řezby o něco světlejší, a když jste se pokoušeli zjistit, co přesně představují, zrak přecházel a oči bolely.

„Předpokládám, že teď jsi sám na sebe pyšný, co?“ prohlásila porodní bába.

„Cože? Aha. Jasně. Abych řekl pravdu, tak ano. Proč?“

Odtáhla jeden cíp peřinky stranou. Kovář upřel oči do uzlíčku a naprázdno polkl.

„Ne!“ zašeptal. „Ale on přeci říkal, že...“

„A co *ten* o tom mohl vědět?“ ušklíbla se Bábi.

„Ale on tvrdil, že to bude syn!“

„No, mně vůbec nepřipadá jako kluk, mladíku!“

Kovář dopadl na stoličku a složil nešťastně hlavu do dlaní.

„Co jsem to jenom udělal?“ zaštkal.

„Právě jsi přivedl na svět prvního mága ženského pohlaví,“ prohlásila porodní bába. „A tititi, a tititi, to šme roztomilí! Šišli myšli, kam šme pšišli?“

„Co?“

„Já mluvila s *dítětem*.“

Bílá kočka předla a hrbila hřbet, jako by si ho otírala o nohu nějakého starého známého. Bylo to zvláštní, protože tam nikdo nebyl.

„Jaký já jsem to ale byl hlupák!“ prohlásil hlas tónem, který nemohl zaslechnout žádný smrtelník. „Jenže já si myslel, že magie ví, co dělá.“

TŘEBA TO OPRAVDU VÍ.

„Kdybych s tím tak mohl ještě něco udělat...“

NENÍ CESTY ZPÁTKY. UŽ NENÍ CESTY ZPÁTKY, prohlásil ten druhý hlas, těžký jako dveře rodinné hrobky.

Záchvěv nicoty, který býval donedávna Podomním Kšaftem, se na okamžik zamyslel.

„Ale ona s tím bude mít spoustu starostí.“

TAKOVÝ JE ŽIVOT, ALESPŇ MITO ŘÍKALI. SÁM TO POCHOPITELNĚ NEZNÁM.

„A co takhle reinkarnace?“

Smrt zaváhal.

TO BY SE TI NELÍBIL, odpověděl. DEJ NA MÁ SLOVA.

„Slyšel jsem, že někteří lidé se převtělují pořád dokola.“

JENŽE NA TO MUSÍŠ BÝT PŘIPRAVENÝ, MUSÍŠ TO DLOUHO CVIČIT. JE TŘEBA ZAČÍT DOLE A POMALU SE PROPRACOVAT NAHORU. NEMÁŠ PŘEDSTAVU, JAK HROZNÉ JE BÝT MRAVENCEM.

„Je to moc špatné?“

ANI BYS NEVĚŘIL JAK. A S TÍM, JAKOU TY MÁŠ KARMU? TO BYS JEŠTĚ ČEKAL MOC, KDYBYS DOUFAL, ŽE SE STANEŠ HNED MRAVENCEM.

Bábi odnesla dítě nazpět matce a kovář zničeně seděl a pozoroval neustávající déšť.

Podomní Kšaft poškrábal kočku za ušima a zamyslel se nad vlastním životem. Byl dlouhý, což byla jedna z výhod toho, když byl člověk mágem, a udělal během něj hodně věcí, na které nevzpomínal právě nejraději. Už byl čas, aby...

POSLYŠ, JÁ NA TO NEMÁM CELÝ DEN, ozval se celkem přívětivě Smrt.

Mág se podíval na kočku a poprvé si uvědomil, jak divně teď vypadá.

Živí si většinou nedovedou představit, jak složitě svět vypadá, když člověk umře, protože smrt sice osvobodí vědomí ze svěrací kazajky tří rozměrů, ale současně je odřízne od Času, který pochopitelně představuje další rozměr. Takže i když kočka, která se mu otírala o neviditelné nohy, byla bezpochyby tatáž, kterou viděl před několika minutami, byla současně i malým kotětem, starou tlustou a napůl slepou kočkou, ale i všemi podobami mezi tím. Všemi najednou. Protože to začínalo tou nejmenší podobou, celkový obraz připomínal bílou mrkev tvaru kočky, což je popis, se kterým budeme muset vystačit, dokud lidé nevymyslí čtyřrozměrná přídavná jména.

Smrt ohleduplně poklepal kostnatou rukou Kšafta po rameni.

MUSÍME JÍT, SYNU.

„Takže už se s tím vážně nedá nic dělat?“

ŽIVOT ŽIVÝM. VŽDYŤ JSI JÍ SÁM DAL SVOU HŮL.

„Ano. To je pravda.“

Porodní bábě se říkalo Bábi, jmenovala se Zlopočasná a byla to vědma – čarodějka. Zaměstnání to bylo v horách Beraní hlavy celkem běžné, nikdo proti čarodějkám a vědmám nic nenamítal. A i kdyby se náhodou někdo takový našel, rozhodně to nedával najevo, pokud se chtěl ráno v posteli probudit v téže podobě, ve které si šel lehnout.

Kovář stále ještě zachmuřeně zíral do hustého deště, když Bábi přišla dolů a položila mu na rameno hubenou ruku.

Otočil k ní hlavu.

„Co mám dělat, Bábi?“ zeptal se a nebyl s to zastřít naléhavou prosbu ve svém hlase.

„Cos udělal s mrtvým mágem?“

„Dal jsem ho do přístěnku na dřevo. Udělal jsem to správně?“

„Prozatím to stačí,“ odpověděla stroze. „Teď musíš spálit jeho kouzelnou hůl.“

Oba jako na povel otočili hlavy k těžké holi, kterou kovář opřel o stěnu v nejtemnějším koutě kovárny. Skoro se jim zdálo, že jim jejich pohledy oplácí.

„Ale je přece kouzelná,“ zašeptal.

„No a?“

„Bude hořet?“

„Neznám dřevo, které by nehořelo.“

„Víš, mně se to nějak nechce líbit.“

Bábi Zlopočasná zavřela mohutné vstupní dveře a rozzlobeně se k němu otočila.

„Tak teď mě poslouvej, Gordo Kováři!“ prohlásila. „Ženská-mág, to se zase vůbec nechce líbit mně. Kouzla a čáry mágů nejsou určeny pro ženy. Všechny ty knihy a hvězdy a ta jejich kometrie. Nikdy to nepochopí. Kdo kdy slyšel o mágyni?“

„Ale vždyť jsou čarodějnice,“ zaprotestoval kovář nejistě, „a vědmy a zaříkávačky, jak jsem slyšel.“

„Čarodějnice – to je něco úplně jiného,“ odsekla mu Bábi Zlopočasná. „Ty používají kouzla a síly pramenící ze země, ne z vesmíru, a proto se jim také nikdy nenaučili muži. A co se zaříkávaček týče,“ dodávala, „ty jsou prostě takové, jaké jsou. Dej na má slova, hůl spal, tělo pohřbi a dělej, jako že se to vůbec nestalo.“

Kovář neochotně přikývl, přešel k výhni a zapumpoval měchy, až z ní začaly vyletovat jiskřičky. Potom došel pro hůl a natáhl po ní ruku.

Ani se nehnula.

„Nechce se pohnout.“

Zatahal za dřevo a na čele mu vyskočily kapičky potu. Hůl odmítala spolupracovat a nehýbala se.

„Pusť, já to zkusím,“ řekla Bábi a natáhla se pro hůl. Ozvalo se plesknutí a ve vzduchu se rozšířil pach rozpuštěného cínu.

Kovář přeběhl se slabým kníkotem přes kovárnu k protější zdi, kde Bábi přistála hlavou dolů.

„Jste v pořádku?“

Otevřela oči podobné rozčíleným diamantům a řekla: „Aha. Tak takhle je to, co?“

„Takhle je co?“ zeptal se přihloupě kovář, který vůbec nic nechápal.

„Pomoz mi na nohy, hlupáku! A dones sekeru!“

Tón jejího hlasu naznačoval, že by bylo přinejmenším hloupé ji poslechnout. Kovář se chvilku horečnatě přehraboval haraburdím v koutě kovárny, až nakonec našel starou oboustrannou sekeru.

„Fajn. Teď si sundeš zástěru.“

„Co? Co chceš dělat?“ vyděsil se kovář, kterému rychle začaly unikat souvislosti. Bábi si s přehnaným pohrdáním vzdychla.

„Je to kůže, pitomče. Omotám ji kolem rukojěti. Podruhé už mě nedostane.“

Kovář se pomalu vysoukal z tlusté zástěry a velice nešikovně ji podal Bábi. Ta ji obtočila kolem držadla sekery a několikrát s ní zkusmo mávla vzduchem. Pak se její hubená postava, ve světle tmavnoucí výhně podobná přerostlému pavoukovi, opatrně propířila místností do rohu, kde stála hůl. S heknutím, které bylo napůl projevem triumfu a napůl námahy, zvedla těžkou sekeru nad hlavu a spustila ji velkým obloukem do středu hole.

Ozvala se rána. Pak něco jako zacvrlikání křepelky, nakonec zadunění.

A zavládlo ticho.

Kovář velice opatrně pozvedl roztřesenou ruku a aniž pohnul hlavou, dotkl se hlavice sekery. Už nebyla na topůrku. Zasekla se do dveří těsně vedle jeho hlavy a lehce ho škrábla do ucha.

Bábi stála na místě, roztřesená zpětnou reakcí a šokem, který utrpěla, když zasáhla sekerou dokonale nehybný předmět, a nevěřícně zírala na prázdné topůrko ve svých rukou.

„Tttakkk dddobbbrrrááá,“ drncela proti své vůli. „V ttotommm pppřípppadddď –“

„Ne,“ prohlásil pevně kovář a opatrně si mnul poraněné ucho. „Ať už chceš navrhnout cokoliv, jsem proti. Nech to být. Zahážu ji nějakými krámy. Nikdo si jí nevšimne. Nech to tak. Vždyť je to jen hůl.“

„Jenom hůl?“

„Mátě nějaký lepší nápad, Bábi? Nějaký, při kterém bych nepřišel o hlavu?“

Podívala se úkosem na hůl, která si toho nijak nevšimala.

„No, v téhle chvíli zrovna ne,“ připustila. „Ale nechám si to projít hlavou.“

„Dobrá, dobrá. Ale teď mám nějakou práci, pohřbívat mága a tak, znáte to.“

Kovář vzal rýč opřený za dveřmi a zaváhal.

„Bábi?“

„Copak?“

„Nevíte náhodou, jak se dá pohřbít takový mág?“

„Jo.“

„No, tak jak?“

Bábi Zlopočasná se zastavila pod schody.

„Nerad.“

Později, když poslední zbytky zeměplošského světla pomalu odtekly z údolí, nastala noc a na černé obloze poseté hvězdami zazářil deštěm omytý měsíc. Všude byl klid, jen v temné zahradě za kovárnou občas zaznělo cinknutí rýče nebo tlumená kletba.

V kolébce nad kovárnou spala první mágyně Zeměplochy a její sny byly celkem o ničem.

Bílá kočka spala na svém vyhrazeném místě nedaleko výhně. Jediný zvuk, který se v kovárně ozýval, bylo tiché praskání uhlíků, které se měnily v šedavý popel.

Hůl stála v rohu místnosti, tam, kde se rozhodla stát, a halila se stíny, které byly o něco temnější, než stíny obyčejně bývají.

Čas pomalu utíkal, což je, jak všichni víme, jeho zaměstnání.

Ozvalo se tiché zacinkání a zašumění vzduchu. Kočka si sedla a začala se zájmem přihlížet.

Nastalo jitro. Tady nahoře v horách Beraní hlavy to byla vždycky velice impozantní záležitost, zvláště když bouře předtím vyčistila vzduch. Údolí, ve kterém se krčila Kyselá Prdel, shlíželo na hřeben nižších hor a kopců, zbarvených časným ranním sluncem do purpurových a oranžových odstínů. Zář nového dne zalévala celé panoráma pomalu (protože světlo se v nezvykle silném magickém poli Plochy pohybuje velmi líným tempem) a na Velkých pláních ještě tu a tam zůstávaly ostrůvky tmy. Daleko za pláněmi bylo občas vidět záblesky světla na mořské hladině.

Ve skutečnosti jste odsud mohli dohlédnout přímo na okraj světa.

To není žádné poetické přirovnání, ale obyčejný fakt. Zdejší

svět byl totiž nejen plochý, ale navíc se o něm také notoricky vědělo, že se pohybuje vesmírem na hřbetě čtyř slonů, které nese kosmickým nekonečnem na svých pancéřovaných zádech Velká A'Tuin – Nebeská želva.

Dole v údolíčku se pomalu probouzí vesnička Kyselá Prdel. Kovář právě přišel do kovárny a zjistil, že je ve větším pořádku, než kdykoliv za posledních sto let, všechno náradí je na svých místech, podlaha dočista zametená a v dokonale vymetené výhni rozdělaný nový oheň. Kovář bezradně usedl na kovařinu, kterou někdo posunul na druhou stranu kovárny, nepřátelský pohled upřel na hůl v nejtemnějším koutě místnosti a pokouší se přemýšlet.

Během dalších sedmi let se celkem nic zvláštního nestalo, snad jen to, že jedna z jabloní v zahradě za kovárnou vyrostla mnohem výš než ostatní stromy. Právě na tuhle jabloň často lezla malá holčička s hnědými vlásky, mezerou mezi předními zuby a s obličejem toho typu, který sliboval, že se z ní jednou vyloupne dívka když ne přímo krásná, tak rozhodně alespoň zajímavá.

Jmenovala se Eskarina, což nemělo jiný důvod než ten, že se její matce líbil zvuk toho slova, a přestože ji Bábi Zlopočasná velmi pozorně sledovala, nepodařilo se jí najít jedinou známku kouzel, čar nebo magie. Byla pravda, že holčička strávila lezením po stromech, pokřikem a lítáním venku mnohem víc času, než bývá u malých holčiček obyčejně zvykem, ale u děvčete, z jehož sedmi starších bratrů čtyři stále ještě žijí doma, se to dá celkem snadno vysvětlit. Stará čarodějka se v duchu pomalu uklidnila a začala si myslet, že se magie už o svá práva nepřihlásí.

Jenže magie má zvyk ukrývat se nízko při zemi a udeřit v nejneočekávanějším okamžiku – jako hrábě ležící v trávě.

Pak přišla znovu zima, tentokrát tuhá a zlá. Mraky visely nad horami Beraní hlavy jako obrovské vypasené ovce, plnily sou-

těsky sněhem, zasypávaly lesy a měnily je tak v tichá a pochmurná bludiště temných chodeb. Průsmyky byly uzavřeny sněhem a žádná karavana se nedostane do hor dřív než pozdě na jaře. Z Kyselé Prdele se stal malý ostrůvek tepla a světla.

Při snídani řekla Eskarinina matka: „Mám strach o Bábi Zlopočasnou. Už se tady nějakou dobu neukázala.“

Kovář se na ni podíval přes lžíci ovesné kaše.

„No, že by mi to zase tak moc vadilo...“ prohlásil. „Ona –“

„Má moc dlouhý nos,“ prohlásila Esk.

Rodiče se na ni podívali.

„Takovéhle poznámky nerada slyším,“ prohlásila její matka odměřeně.

„Ale tatínek vždycky říká, že strká nos tam –“

„Eskarino!“

„Tatínek vážně říkal –“

„Ale *já* jsem řekla –“

„Ano, ale *on* řekl, že ona vždycky –“

Kovář se natáhl přes stůl a pleskl ji. Nebyl to silný pohlavek a okamžitě toho zalitoval. Kluci dostávali pohlavků nepočítaně a nežádka, když si to zasloužili, přicházel ke slovu i řemen. Jenže u jeho dcery to nebylo obyčejné zlobení nebo neposlušnost, co ho tak popouzelo. Byla to ta neústupnost, se kterou neúnavně pokračovala ve vymýšlení argumentů ještě dlouho potom, kdy by se obyčejné dítě dávno vzdalo. To ho vždycky strašlivě znervóznilo.

Dala se do pláče. Kovář, rozzlobený a zahanbený vstal a odešel do kovárny.

Ozval se silný náraz a pak zadunění.

Našli ho v bezvědomí na podlaze. Kdykoliv potom tvrdil, že narazil hlavou do rámu dveří. Bylo to trochu divné, když uvážíme, že nebyl zvlášť vysoký a vždycky měl ve dveřích dost místa, jenže on si byl jistý, že to, co se stalo, nemělo vůbec nic společného s bleskovým pohybem, který zahlédl koutkem oka v nejtemnějším koutě kovárny.

Ten den byl celý nějak na pendrek. Takový ten den, kdy se nic nedaří a co se může pokazit, to se pokazí. Jeden druhému se pletl pod nohama a jízlivosti a zlostné poznámky létaly na všechny strany. Eskina matka upustila velký džbán, který zdědila ještě po své babičce, a zjistila, že ve sklípku začala hníť celá bedýnka jablek. V kovárně málem vyhasla výheň a za žádnou cenu nechtěla táhnout. Jaims, nejstarší syn, uklouzl po námraze na cestě a poranil si ruku. Bílá kočka, nebo možná některý z jejích potomků (protože kočky vedly složitý soukromý život v seníku za kovárnou), vlezla do komína kuchyňského krbu a odmítala vylézt. Dokonce i obloha se na vesnici přitiskla jako stará matrace a navzdory padajícímu sněhu se zdálo být dusno.

Napjaté nervy, nuda a špatná nálada způsobily, že toho dne vzduch v kovárně hučel jako před bouří.

„Dobrá! To by stačilo! Už toho mám dost!“ vykřikla Eskina matka. „Cerne, seberete se s Gultou a Esk a zajdete se podívat, jak se má Bábi – kde je Esk?“

Oba chlapci vystrčili hlavy zpod stolu, kde se s nepříliš velkým nadšením prali.

„Šla do zahrady,“ oznamoval Gulta. „Zase tam šla.“

„Tak tam pro ni zajděte a už ať jste pryč.“

„Ale vždyť je tam zima!“

„Jo, a určitě bude zase sněžit.“

„Je to necelé dva kilometry a cesta je úplně čistá. Kromě toho, pokud si dobře pamatuju, když napadl první sníh, vy dva jste se poprali o to, kdo se dostane ven dřív! Dost řečí, a nevracejte se mi dřív, než si trochu vylepšíte náladu.“

Esk našli sedět na vidlici velké větve vysoko v koruně mohutné jabloně. Chlapci ten strom neměli rádi. Jednak byl tak obrostlý jmelím, že vypadal zelený i v zimě, a jeho ovoce jeden den stahovalo ústa planou kyselostí, aby se přes noc změnilo v rozbředle sladká jablíčka plná vos. Přestože se zdálo, že se na něj dá snadno vylézt, měl ošklivý zvyk, že jeho větve praskaly a uhýbaly pod nohama v těch nejnevhodnějších okamžicích.

Cern jednou přísahal, že se s ním schválně překroutila větev, aby ho shodila na zem. Jenže Esk strom toleroval a holčička na něj utíkala, kdykoliv se rozzlobila, něco ji urazilo nebo chtěla být o samotě, a chlapci nějak vycítili, že jakékoliv bratrské právo mučánkovat sestru končí u kmene toho stromu. Tak po ní alespoň hodili sněhovou kouli. Samozřejmě šla mimo.

„Jdeme se podívat na starou Zlopočasnou.“

„Ale ty s náma nemusíš.“

„Stejně bys nás jenom zdržovala a nakonec bys brečela.“

Esk se na ně z výšky zachmuřeně podívala. Málokdy plakala, protože brzo zjistila, že to celkem k ničemu nevede.

„No, když mě s sebou nechcete, tak já jdu,“ prohlásila. Takové reakce se u většiny sourozenců považují za logické.

„Ale jo, my budeme rádi, když s náma půjdeš,“ dodával spěšně Gulta.

„To ráda slyším,“ prohlásila Eskarina a seskočila na udupaný sněh.

Nesli košík, ve kterém byly uzené klobásy, nakládaná vejce a – protože jejich matka byla stejně praktická jako štedrá – velká sklenice broskvové marmelády, kterou nikdo v rodině neměl moc rád. Stejně ji však každý rok, když dozrály divoké malé a nakyslé broskve, se železnou pravidelností vyráběla.

Lidé v Kyselé Prdeli se naučili přežít dlouhou zimu s hlubokým sněhem a cesty z vesnice byly lemovány prkennými sněholamy, které měly zabránit závějím, ale především ukázat poutníkům cestu, aby se neztratili. Když patřili k místním, příliš na tom nezáleželo, protože už před několika generacemi rozhodla vesnická rada s géniem sobě vlastním, že na každém desátém stromě do vzdálenosti tří kilometrů kolem vesnice bude vyryt ukazatel. Trvalo to celé roky a obnovováním ukazatelů se ve volném času neustále zabývalo několik mužů, ale v době, kdy se rozzuřil blizzard, byl mnohý život zachráněn těmi několika výmluvnými zářezy, které nebožák ztracený v bouři pár metrů od domova ucítil pod tápajícími prsty.

Když sešli z cesty a pustili se nahoru po stráni, na které se v létě v divoké spleti ostružiní a jiných prapodivných bylin krčila chaloupka staré čarodějky, začalo znovu sněžit.

„Žádná stopa,“ ozval se Cern.

„Jenom liščí,“ pospíšil si Gulta. „Lidi říkají, že se umí proměnit v lišku. Nebo v cokoliv. Třeba v ptáka. Cokoliv. Proto taky vždycky ví, co se kde šustlo.“

Opatrně se rozhlédli kolem. A vážně, z nedalekého suchého stromu je pozorovala rozčepýřená vrána.

„Já jsem slyšel,“ pokračoval Gulta, který by si ani za nic nechal uniknout tak slibné téma hovoru, „že za Popraskaným vrchem žije rodina, kde se všichni umějí proměnit ve vlky. Prý jeden den někdo střílel vlka a druhý den jejich tetička kulhala a v noze měla zranění po šípu a taky...“

„Já myslím, že lidi se nemůžou proměnit ve zvířata,“ prohlásila zničehonic Esk pomalu.

„Že ne? A pročpak asi, slečno Chytrá?“

„Bábi je přece velká. Kdyby se změnila v lišku, co by udělala s těmi kousky, které by se do liščího těla nevešly?“

„Prostě by je odčarovala,“ ušklíbl se Cern.

„Já si ale myslím, že takhle magie nefunguje,“ odporovala mu Eskarina. „Nemůžeš jen tak udělat, aby se věci staly, musí to být, trochu jako když se houpeš na prkně – když jde jeden konec dolů, musí jít druhý nahoru...“ hlas se jí pomalu vytratil.

Bratři se na ni dosud nechápavě dívali.

„No já si teda nedovedu představit Bábi na houpačce,“ prohlásil nakonec Gulta. Cern se uchechl.

„Ale ne, já tím chtěla říct, že pokaždé, když se něco stane, musí se taky stát něco jiného – myslím, že to tak nějak je,“ snažila se jim vysvětlit Esk a obcházela závěj, hlubší než ty ostatní. „Jenže se to musí stát... jako když opačným směrem.“

„To je blbost,“ prohlásil Gulta. „Hele, pamatuješ si, jak tady byl minulé léto trh a přijel taky kouzelník, co vykouzlil různé

ptáky a věci z ničeho? Prostě se to stalo, on řekl zaklínadlo, zamával rukama a bylo to. Nikde žádné prkno nahoru – dolů.“

„Ale zase tam byly opravdické houpačky,“ rozzářil se při té vzpomínce Cern, „a taky ta věc, kde jsi házel věcmi na věci, a když jsi je trefil, mohls nějakou věc vyhrát!“

„Jo, ale ty ses ani jednou netrefil!“

„Jenže ty taky ne, a ty jsi tvrdil, že ty věci jsou k těm druhejm věcem přilepený a že se vůbec shodit nedají, a taky jsi říkal, že...“

Jejich řeč se rozběhla jako košík štěňat. Esk je poslouchala sotva na půl ucha. Je to přece úplně jasné, pomyslela si. Magie je jednoduchá, musíte jenom najít místo, na kterém je to všechno vyváženo, a trochu do toho strčit. To umí každý. Nejsou v tom žádné čáry. Všechna ta legrační slova a mávání rukama jsou akorát na... se dělají jenom kvůli...

Zastavila se překvapená sama sebou. Ona skutečně přesně věděla, co a jak. Ta představa se jí jasně a ostře zhmotnila v hlavě. Jenže ji neuměla vysvětlit slovy, a to ani sama sobě.

Byl to hrozný pocit, najít ve vlastní hlavě věci, které se nedají popsat slovy. Bylo to...

„Mrskni sebou, nebo tady budeme celý den.“

Zavrtěla hlavou a pospíšila si za bratry.

Čarodějčin dům se skládal z tolika nadstaveb a přístavků, že bylo skoro nemožné odhadnout, jak vypadal původní domek, pokud tam vůbec kdy nějaký byl. V létě byl obklopen hustými záhony něčeho, čemu Bábi nezávazně říkala „moje bejlí“ – byly to rostliny silně pochybného původu a tvarů – chlupaté, příkrčené, zdvojené, s podivnými květy, plody pronikavých barev nebo podezřele velkými a naběhlými lusky a tobolkami. Bábi věděla o každé z nich, k čemu je dobrá, a lesní holubi, kteří měli takový hlad, že se odvážili na ně zaútočit, potom odlétali velice nejistě. Pravidelně se přihlouple hihňali sami pro sebe a naráželi do všeho, co jim stálo v cestě (nemluvě o těch, kteří se z prostoru „mojeho bejlí“ už nikdy nevynořili).

Teď bylo všechno hluboko pod sněhem. Osamělá punčocha,

kteřá sloužila jako větrný pytel, pleskala do kůlu, na kterém byla pověšená. Bábi už toho moc nenalétala, ale některé z jejích přítelkyň stále ještě používaly košťata.

„Vypadá to úplně opuštěně,“ řekl Cern.

„Žádnej kouř,“ dodal Gulta.

Malá černá okna vypadala jako oči, pomyslela si Esk, ale nechala si to pro sebe.

„Vždyť je to jenom starej Bábin dům,“ prohlásila. „Všechno je v pořádku.“

Domek přímo dýchal opuštěností a prázdnotou. Cítili to. Okna *opravdu* vypadala jako černé a výhrůžné oči, které se strašidelně odrážely od bílého sněhu. A v horách Beraní hlavy bylo nejen zvykem, ale přímo pýchou každé hospodyně, že oheň nevyhasl celou zimu.

Esk by byla ráda řekla „pojďme domů“, ale věděla, že kdyby to řekla, kluci by se toho okamžitě chytili. Místo toho řekla, „mami říkala, že Bábi má klíč od domu pověšený na hřebíku v kadibudce“, ale ani to věc nikterak nezlepšovalo, spíš naopak. Dokonce i *obyčejný* cizí záchod ukrýval většinou malé hrůzy, jako vosí hnízda, velké pavouky, tajemné šustící věci ve střeše, a jednu ošklivou zimu dokonce malého medvěda, která se tam uložil k zimnímu spánku, a než se ho podařilo přesvědčit, aby se přestěhoval do seníku, způsobil celé rodině akutní zácpu. Kadibudka takové čarodějky mohla ukrývat *cokoliv*.

„Půjdu se tam podívat, mám?“ dodala.

„Když chceš,“ souhlasil milostivě Gulta a dosti neúspěšně maskoval, jak se mu ulevilo.

Když se jí nakonec podařilo otevřít dveře, které před sebou hrnuly návěj sněhu, zjistila, že místnůstka je čistá a útulná a neobsahuje nic jiného než starý kalendář, přesněji řečeno už jen půlku starého kalendáře, pečlivě zavěšeného na hřebíku ve zdi. Bábi měla sice proti čtení jisté námitky filozofického druhu, ale byla ta poslední, kdo by chtěl tvrdit, že knihy, zvláště ty s velkými stranami a na měkkém papíře, nemají své uplatnění.

Klíč se dělil o římsičku nad dveřmi s několika kuklami a malým nedopalkem svíčky. Esk ho vzala velice opatrně, aby nevyrušila kukly, a pospíšila si nazpět k chlapcům.

Bylo zbytečné pokoušet se otevřít hlavní dveře. Hlavní vchody v Kyselé Prdeli se stavěly jen pro nevěsty a mrtvé a Bábi se zatím úspěšně vyhýbala obojímu. U zadních dveří byla vysoká návěš a na sudu s vodou už nějakou dobu nikdo neprorazil led.

Ve chvíli, kdy se prohrabali ke dveřím a otočili klíčem, začalo se z oblohy pomalu vytrácet světlo.

Velká kuchyň byla uvnitř temná a studená a byl v ní cítit jenom sníh. Esk si pamatovala, že kuchyň byla *vždycky* temná, ale děti byly zvyklé vidět v krbu plápolající oheň a ve vzduchu cítit výpary z kotlíku, v kterém se na ohništi neustále něco vařilo. Někdy vás z těch výparů rozbolela hlava a jindy jste viděli různé věci.

Pomalu a nejistě se potulovali po kuchyni a voláním si dodávali odvalu, až nakonec Eskarina rozhodla, že cestu po schodech nahoru na půdu, kde Bábi spávala, už dál nelze odkládat. Cvaknutí oboustranné zástrčky na dveřích u schodů zaznělo v tichu mnohem hlasitěji, než čekali.

Bábi ležela v posteli a ruce měla pevně zkřížené na hrudi. Malé okénko bylo otevřeno dokořán. Do podkroví napadal jemný sníh, který pokrýval část podlahy i postele.

Esk upírala oči na podivnou prošívanou pokrývku, kterou stařena používala jako prostěradlo, protože jsou občas chvíle, kdy vám jediný malý detail zastíní celý svět. Jen jako z dálky slyšela, jak začal Cern plakat, a kupodivu si vybavila, jak tu pokrývku otec šil. Bylo to v zimě před dvěma lety, napadlo skoro tolik sněhu jako letos a v kovárně nebylo do čeho píchnout, takže se otec pustil do té pro něj nezvyklé činnosti. Pokrývku vyráběl v kovárně, použil na ni kdejaký zbytek materiálu, který do Kyselé Prdele zabloudil, jako hedvábí, tenkou kůži, thar-gskou vlnu a samozřejmě, protože skoro vůbec neuměl šít, výsledek byla podivná cuckovitá věc, která vypadala spíš jako